

Plan för studie- och yrkesvägledning

Innehåll

Syfte och mål.....	3
Övergripande mål	3
Mål utifrån kartläggningen	3
Uppföljning och utvärdering.....	3
Styrdokument och riktlinjer	3
Studie och yrkesvägledningen är hela skolans ansvar.....	3
Studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse:.....	4
Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse:	4
Undervisning, vägledning och information.....	4
Studie- och yrkesvägledande aktiviteter	5
Idébank och digital resurs.....	5
Årskurs F-3	6
Årskurs 4-6	7
Årskurs 7-9	8

Bilaga 1 Sammanfattning av de allmänna råden utifrån ansvar

Bilaga 2 Kartläggning av kommunen

Bilaga 3 Analys av enkätsvaren samt kartläggningen av syv

Syfte och mål

Planen för studie- och yrkesvägledning 2019/2020 omfattar all utbildning från förskoleklass till grundskolans åk 9. Syftet är att tillgodose elevens rätt till studie- och yrkesvägledning i både vid och snäv bemärkelse. Målsättningen är att ge eleverna god självkännet, medvetenhet samt en utvecklad valkompetens inför framtida studie- och yrkesval. Planen ska utgöra en grund för skolenheternas arbete med studie- och yrkesvägledning.

Övergripande mål

Att andelen elever som uppfyller behörighetskraven till gymnasiet skall öka.

Att aktiviteter kopplat till studie- och yrkesvägledning ska vara kontinuerlig och genomföras i alla årskurser och skolformer.

Att vi ska vidga perspektiv och motverka begränsningar av studie- och yrkesval kopplat till kön, social eller kulturell bakgrund.

Att elever i grundsärskolan, elever med funktionsvariationer och nyanlända elever ska särskilt uppmärksammas så att deras behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses på individnivå.

Mål utifrån kartläggningen

Att förankra syv-arbetet hos eleverna – Vad gör vi i skolan på lektionerna?

Viktigt att eleverna blir medvetna om att studie- och yrkesvägledning ingår i undervisningen och viktigt att moment som t.ex. studiebesök och yrkesbesök i klassen är del av syv.

Att personalen behöver kompetensutveckling i frågor kring syv-arbetet i skolan. Studie- och yrkesvägledaren är handledande och ansvarar för generell kompetensutveckling för personalen på inbjudan av ansvarig rektor för varje enhet.

Att pojkars meritvärden höjs. Studie- och yrkesvägledaren samarbetar med övrig personal i elevhälsan och mentor kring coachande samtal (målsamtal). Samt deltagande vid EVK och EHM är av stor vikt, har påbörjats och bör fortsätta även framgent.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering sker på enhetsnivå som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Elevhälsan som studie- och yrkesvägledaren tillhör kommer också att göra en utvärdering utifrån samma frågor som kartläggningen. Viktigt att följa upp för att se om insatserna under året får effekt på kort sikt men huvudmålet är att på långsikt arbeta för att synliggöra och utveckla studie- och yrkesvägledningen i skolan.

Styrdokument och riktlinjer

Skollagen 2010:800

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 Reviderad 2018 (Lgr 11)

Läroplan och kursplaner för grundsärskolan (Lsär11)

Skolverkets Allmänna råd med kommentarer Arbete med studie- och yrkesvägledning

Studie och yrkesvägledningen är hela skolans ansvar

För att hela skolan ska ta ansvar för studie- och yrkesvägledningen krävs skolledningens stöd och engagemang. Rektorn är också central i arbetet med att skapa en gemensam målbild för studie- och yrkesvägledningen, något som underlättar samverkan mellan skolans olika yrkesgrupper. Även Skolverkets allmänna råd om studie- och yrkesvägledning anger att rektorn bör ge riktlinjer och

förutsättningar för studie- och yrkesvägledningen att vara hela skolans ansvar samt tydliggöra hur ansvaret är fördelat på skolan.

Studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse:

omfattar all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Det innebär att studie- och yrkesvägledningen är hela skolans ansvar och ska vara en naturlig del i undervisningen. Det handlar om skolämnets koppling till arbetslivet, normkritisk perspektivvidgning, valkompetens samt belysa arbetsmarknad, arbetsliv, utbildningar och yrken.

Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse:

är den personliga vägledningen som studie- och yrkesvägledaren ger i form av vägledningssamtal individuellt och i grupp. Här ges den enskilde eleven möjlighet att reflektera över sig själv i relation till olika framtidsvägar. Studie- och yrkesvägledningen ska utgå från elevens behov och förutsättningar samt kunna anpassas för att på bästa sätt stödja eleven att gå vidare i sin valprocess och att genomföra sina beslut.

Undervisning, vägledning och information

Genom utbildningen behöver eleverna få möjlighet med hjälp av skolans personal att utveckla sin förmåga att väga samman olika faktorer som har betydelse för val av fortsatta studier och yrkesval. Eleverna ska få möjlighet att fundera över sig själva i relation till framtida arbetsliv.

Skolans studie- och yrkesvägledning ska genom undervisning, vägledningssamtal och informationsinsatser tillgodose elevernas behov av vägledning. Skolan behöver ha en bred repertoar av insatser och aktiviteter för att tillgodose elevers olika behov av studie- och yrkesvägledning.

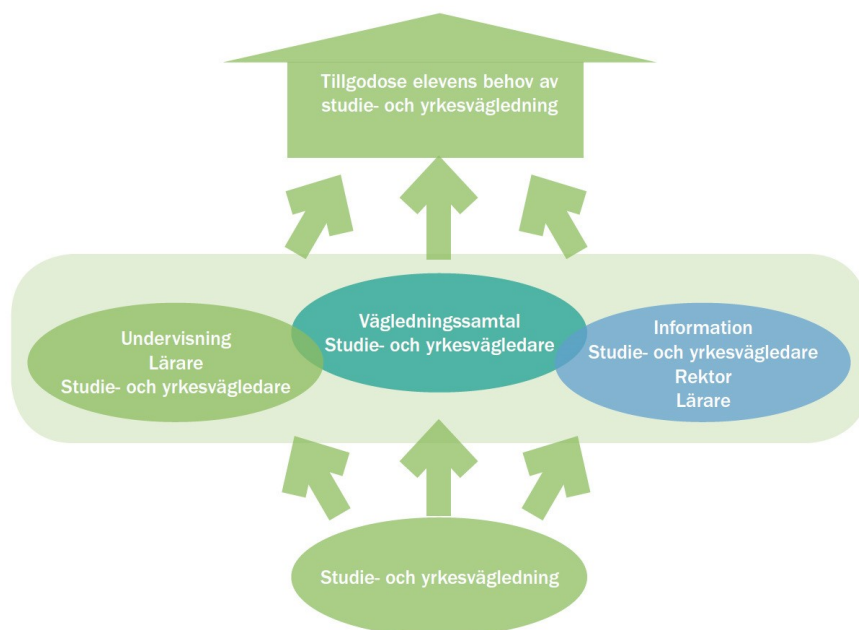

Bild: skolverket

Skolledning vid varje skolenhet arbetar med studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse och ser till att verksamheten är framgångsrik. Skolledning organiserar samarbetet med studievägledaren för klassrumsbesök, informationsträffar eller enskilda ärenden.

Studie- och yrkesvägledande aktiviteter

Aktiviteterna ska vara kontinuerliga

- De ska genomföras i alla årskurser och alla ämnen.
- De ska vara medvetna, planerade inslag som bidrar till en helhet i undervisningen.

Aktiviteterna ska vidga elevernas perspektiv

- De ska motverka begränsningar gällande kön, social eller kulturell bakgrund samt funktionsnedsättningar.
- De ska utmana elevernas föreställningar om framtiden.
- De ska innehålla samverkan med arbetslivet och utbildningsväsen.

Aktiviteterna ska utveckla elevernas valkompetens

- De ska leda till att eleven kan samla, analysera, sätta samman och kritiskt granska olika valalternativ.
- De ska utveckla elevernas förmåga att fatta och genomföra beslut i olika valsituationer.
- De ska bidra till att eleven blir medveten om sitt eget ansvar för sina val samt förstå konsekvenserna av dessa.
- De ska bidra till att eleverna känner att de kan påverka sin framtid.
- De ska utveckla förmågan att fatta och genomföra beslut i olika valsituationer.

Valkompetens

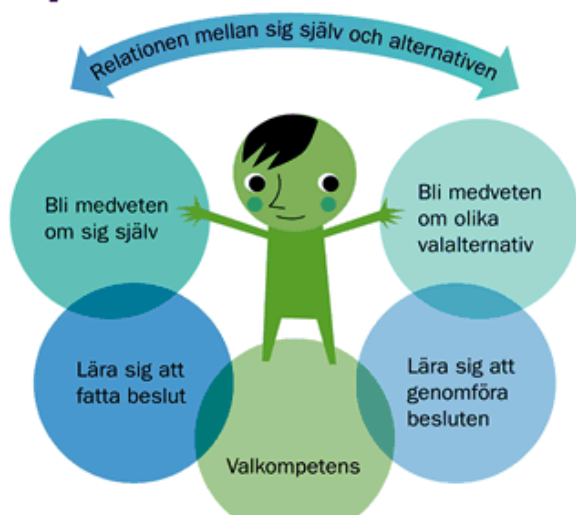

Bild: skolverket

Idébank och digital resurs

På Moodle finns en idébank med studie- och yrkesvägledande aktiviteter som kan utökas med aktiviteter som man vill dela med sig av till kollegor. Det finns även fortbildningsmaterial för pedagoger/personal angående studie- och yrkesvägledning. Via länk i Moodle kommer personalen även åt HEJ SYV under läsåret 2019/2020 som är en lättillgänglig digital resurs, där allt material är kopplat till läroplan och allmänna råd om studie- och yrkesvägledning

Årskurs F-3

I aktiviteterna för de lägre åldrarna F-åk 3 fokuserar vi på närområdet och närmiljön dvs. där vi bor och får i skolan. Vad finns det för yrken? Här tar vi hjälp av personal som finns i skolan. Vilka arbetar mer än lärarna? Kan man få dem att komma och berätta om sina yrkesval/yrken?

Vi undersöker närmiljön. Vilka arbetsplatser finns? Besöka räddningstjänsten. Be polisen komma på besök. Besöka en vårdcentral. Andra företag? Det kan vara studiebesök eller om man pratar om och kring verksamheter. Vad gör man på företaget? Vilka arbetar där? Känner vi någon som jobbar där? Kan vi bjuda in denne? Vad jobbar barnens föräldrar med? Kan någon komma och berätta om sitt jobb?

I alla ämnen kan man jobba med "jag-stärkande" övningar. Vem är jag? Vad kan jag? Övningar på att beskriv mig själv. På ett tidigt stadie är det viktigt att eleverna ges möjlighet att sätta upp mål. Mål som genom årens lopp modifieras och förändras genom mognad, insikt och erfarenhet.

Genomförande	Förslag på aktiviteter F-3	Ansvarig
Löpande	<ul style="list-style-type: none"> * Månadens yrke * Studiebesök i närområdet * Besök av olika yrkesgrupper * Arbete med "stora prickboken" el liknande * Drömyrke – film och övningar (Moodle) * Yrkeslådor – Lådor med saker/leksaker kopplade till yrket * Besök av studie- och yrkesvägledare (har en aktivitet) * Jag-stärkande övningar * Kiwi-kort (Moodle) * Samarbetsaktiviteter med elevhälsan, övergripande och förebyggande * "Bra kompis" * "Du kan bli vad du vill" (Moodle) * Mitt namn (Moodle)	Undervisande lärare Arbetslag i samarbete med studie- och yrkesvägledare och elevhälsan som konsultativ resurs
Åk 3	<ul style="list-style-type: none"> * Föreläsningar om mat, hälsa sömn i samarbete med elevhälsan (vikten av dessa för skolarbetet och välmående?)	Undervisande lärare studie- och yrkesvägledare elevhälsa

Årskurs 4-6

I aktiviteterna för årskurs 4 – 6 bör vi vidga perspektiven. Det går fortfarande bra att arbeta kring närområdet men om man i de tidigare årskurserna bjöd in yrkesgrupper att besöka klassen och berätta om yrket så kan man utveckla och bygga på genom olika besök på arbetsplatser. Många av övningarna kan vara likadana som i åk F-3. Fortfarande kan olika yrkesgrupper komma och besöka klasserna. Eleverna kan också ges i uppdrag att intervjua en person om hans yrke. Man kan bjuda in och samarbeta med fadderföretag. Prao hos anhörig 1-2 dagar. Det är viktigt att hålla studiemotivationen uppe och medvetandegöra studiernas och kunskapernas betydelse för individen. Eleverna bör arbeta med sina mål, revidera dessa. Temadagar kan anordnas mat, hälsa sömn, arbetsliv etc.

Genomförande	Förslag på aktiviteter 4-6	Ansvarig
Löpande	<ul style="list-style-type: none"> * Veckans/Månadensyrke * Klassvis och enskilt arbeta med material kring framtid, yrken och arbetsliv. * Gymnasieelever bjuds in att berätta om sina val * Studiebesök * Fortsatta övningar kring jaget * Prao 1-2 dagar * Besök av studie- och yrkesvägledare (aktivitet/övning) * Entreprenöriella projekt * Intervjua yrkesperson * Drömyrke (Moodle) * Mitt yrke (Moodle)	Undervisande lärare Arbetslag i samarbete med studie- och yrkesvägledare och elevhälsan som konsultativ resurs
Åk 5	<ul style="list-style-type: none"> * Språkvalsinformation	Arbetslag Studie- och yrkesvägledare
Åk 6	<ul style="list-style-type: none"> * Vikten av betyg	Arbetslag studie- och yrkesvägledare

Årskurs 7-9

I högstadiet bör eleverna vara mer självgående och förväntas ta ett större ansvar för sin framtid. De bör kunna genomföra en veckas prao i åk 8 och 9. I åk 7 ska de medvetandegöras studiernas betydelse och deras eget levernes påverkan (mat, sömn och motion). Lektion/föreläsning i samarbete med elevhälsan riktas i första hand till åk 7 men kan även vid behov ges till åk 8 och 9. Kan också göras som en temadag för hela skolan. Studie- och yrkesvägledaren är med på samtal i de fall där eleven inte når målen, främst åk 8 och 9 men vid behov även åk 7. Studie- och yrkesvägledaren är med vid samtal om anpassad studiegång.

Genomförande	Förslag på aktiviteter 7-9	Ansvarig
Löpande	<ul style="list-style-type: none"> * Värderingsövningar * Veckans/månadensyrke * Olika temaarbeten * Målsamtal * Studiebesök	Undervisande lärare Arbetslag i samarbete med studie- och yrkesvägledare och elevhälsan
Åk 7	<ul style="list-style-type: none"> * Intervjua yrkesperson * Lektioner om vikten av betyg, studieteknik, sömn, motion och mat * Vidgaperspektiv (Moodle) * Vem är du? (Moodle)	Undervisande lärare studie- och yrkesvägledare elevhälsa
Åk 8	<ul style="list-style-type: none"> * Yrken i offentlig verksamhet * Branschpresentationer * Prao 1 vecka * Gymnasieinformation * Min framtid (Moodle) * Enskilda samtal * Veckans gymnasieprogram * Proval till gymnasiet	Undervisande lärare, arbetslag och studie- och yrkesvägledare elevhälsan
Åk 9	<ul style="list-style-type: none"> * Gymnasieinformation i klass * Enskilda samtal * Öppet hus * Veckans gymnasieprogram * Prao 1 vecka * Medicinsk SYV	Undervisande lärare, arbetslag och studie- och yrkesvägledare elevhälsan